Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0298

Diplomatická stratégia EÚ a geopolitická spolupráca v Arktíde

Odporúčanie Európskeho parlamentu Rade z 26. novembra 2025 Rade, Komisii a podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku k diplomatickej stratégii EÚ a geopolitickej spolupráci v Arktíde (2025/2116(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o otázkach týkajúcich sa Arktídy, a najmä na uznesenie zo 7. októbra 2021 o Arktíde: príležitosti, obavy a bezpečnostné výzvy[1],

– so zreteľom na Dohovor OSN zo 16. novembra 1994 o morskom práve (UNCLOS),

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 13. októbra 2021 s názvom Väčšia angažovanosť EÚ za mier, udržateľnosť a prosperitu v Arktíde (JOIN(2021)0027),

– so zreteľom na Parížsku dohodu a Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy,

– so zreteľom na dohodu v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci prijatú 19. júna 2023,

– so zreteľom na zriadenie Rady krajín Baltského mora,

– so zreteľom na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o domorodom a kmeňovom obyvateľstve prijatý 27. júna 1989,

– so zreteľom na Dohodu o predchádzaní neregulovanému rybolovu na širom mori v strednej časti Severného ľadového oceánu z 3. októbra

[1] Ú. v. EÚ C 132, 24.3.2022, s. 113.

2018 (dohoda o rybolove v strednej časti Severného ľadového oceánu),

– so zreteľom na Deklaráciu OSN o právach pôvodného obyvateľstva,

– so zreteľom na Svalbardskú zmluvu z 9. februára 1920 (predtým Zmluvu o Špicbergoch),

– so zreteľom na Ottawské vyhlásenie o založení Arktickej rady z 19. septembra 1996 (Ottawské vyhlásenie),

– so zreteľom na tri právne záväzné dohody prerokované pod záštitou Arktickej rady, konkrétne Dohodu o spolupráci pri leteckom a námornom pátraní a záchrane v Arktíde z 12. mája 2011, Dohodu o spolupráci pri znečistení mora v Arktíde ropou a o pripravenosti a reakcii naň z 15. mája 2013 a Dohodu o posilnení medzinárodnej vedeckej spolupráce v Arktíde z 11. mája 2017,

– so zreteľom na spoločné vyhlásenie po samite EÚ – Kanada 2025: trvalé partnerstvo, ambiciózny program,

– so zreteľom na otvorenie kancelárie EÚ v Nuuku v Grónsku 15. marca 2024,

– so zreteľom na prejav, ktorý predniesol predseda vlády Grónska Jens-Frederik Nielsen v Európskom parlamente 8. októbra 2025,

– zo zreteľom na článok 121 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A10-0229/2025),

A. keďže Arktída je región, ktorý obývajú viac ako štyri milióny ľudí s rozmanitými kultúrami, komunitami a hospodárstvami, a preto musí zostať zónou mieru, kde sa rešpektuje biodiverzita a krehké ekosystémy; keďže konštruktívna spolupráca v Arktíde by mala byť chránená pred stupňujúcou sa globálnou rivalitou;

B. keďže EÚ sa už desaťročia angažuje v európskej Arktíde aj v širšom arktickom regióne ako aktér so strategickými záujmami v oblasti Arktídy a má zásadný záujem strategicky prispievať k pozitívnym bezpečnostným, sociálno-ekonomickým a environmentálnym výsledkom, najmä prostredníctvom mnohostrannej spolupráce;

C. keďže Rusko od svojej nezákonnej útočnej vojny proti Ukrajine zintenzívňuje budovanie vojenských kapacít v Arktíde; keďže ruská militarizácia spojená so zvýšenou prítomnosťou Číny zmenila politickú a bezpečnostnú situáciu v regióne; keďže Rusko prijalo jednostranný a nelegitímny režim upravujúci plavbu na trase cez Severné more, vrátane zákona z 5. decembra 2022, ktorým sa obmedzuje prechod zahraničných vojnových lodí, čo vyvoláva vážne obavy z hľadiska medzinárodného práva, najmä dohovoru UNCLOS, a

môže zhoršiť geopolitické napätie v Arktíde;

D. keďže využívanie arktického regiónu na vojenské účely sa zrýchľuje a zároveň sa oslabujú medzinárodné regulačné rámce týkajúce sa kontroly zbraní vrátane jadrových zbraní, najmä kvôli zásahom totalitných a autoritárskych režimov, ako je Rusko;

E. keďže dôsledné dodržiavanie územnej celistvosti a medzinárodného práva, najmä dohovoru UNCLOS a dohovorov Medzinárodnej námornej organizácie (IMO), je nevyhnutné na zachovanie Arktídy ako bezpečného a stabilného regiónu; keďže Medzinárodná námorná organizácia je vedúcou svetovou autoritou v oblasti námornej bezpečnosti a ochrany životného prostredia a jej právne záväzné dohovory a dobrovoľné usmernenia sa uplatňujú na celom svete vrátane Arktídy;

F. keďže všetky politiky týkajúce sa Arktídy musia odrážať rôznorodú realitu regiónu vrátane rôznych systémov riadenia, právnych rámcov, kapacít infraštruktúry a sociálno-ekonomických podmienok;

G. keďže Arktická rada je najvýznamnejším fórom pre spoluprácu v cirkumpolárnej oblasti; keďže súčasťou Arktickej rady sú tri členské štáty EÚ a ďalší dvaja členovia Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), zatiaľ čo sedem jej členov sú členské štáty NATO;

H. keďže napriek tomu, že Arktická rada je založená na dobrovoľných záväzkoch a nemá záväznú právomoc, uľahčuje konštruktívnu spoluprácu a prispela k uzavretiu viacerých záväzných dohôd; keďže jej obmedzený mandát znižuje jej schopnosť riešiť závažné výzvy, ako sú environmentálne katastrofy alebo rastúce geopolitické napätie, ktoré by mohli ohroziť status Arktídy ako regiónu s nízkym napätím; keďže v dôsledku nevyprovokovanej útočnej vojny Ruska proti Ukrajine boli politické zasadnutia Arktickej rady pozastavené, čo oslabilo schopnosť Arktickej rady plniť svoj mandát a riadne fungovať;

I. keďže sa nedosiahol žiadny pokrok v súvislosti so žiadosťou EÚ, aby sa stala riadnym pozorovateľom v Arktickej rade;

J. keďže medzera medzi Grónskom, Islandom a Spojeným kráľovstvom (GIUK) v oblasti Arktídy predstavuje strategický koridor, ktorý umožňuje kontrolovať námornú dopravu a odhaľovať hybridné hrozby; keďže vstup Fínska a Švédska do NATO prehĺbil arktickú orientáciu Aliancie a posilní jej postavenie v tomto regióne;

K. keďže arktický región sa otepľuje približne trikrát rýchlejšie, ako je celosvetový priemer, čo urýchľuje roztápanie ľadovcov a ohrozuje stabilitu klímy na planéte; keďže letný morský ľad rýchlo mizne, čo spôsobuje rozsiahle ničenie biotopov a pokles populácií druhov závislých od snehu a ľadu;

L. keďže v roku 2022 NATO uznalo zmenu klímy za rozhodujúcu výzvu a multiplikátor hrozieb s hlbokými dôsledkami na bezpečnosť a vojenské operácie, a to aj na ďalekom severe, a označilo ďaleký sever za oblasť strategického významu, kde schopnosť Ruska narušiť spojenecké posily a slobodu plavby cez severný Atlantik predstavuje pre Alianciu priamu výzvu; keďže Arktídu možno považovať za primárnu oblasť prepojenia klímy a bezpečnosti; keďže vykonávanie Parížskej dohody a Európskej zelenej dohody je naďalej nevyhnutné, aby sa predišlo najhorším dôsledkom zmeny klímy;

M. keďže roztápanie permafrostu predstavuje cezhraničnú bezpečnostnú, environmentálnu a biologickú hrozbu, pretože má deštruktívny vplyv na infraštruktúru, uvoľňuje metán, ktorý poškodzuje klímu, má za následok opätovný výskyt spiacich a neznámych vírusov a baktérií a prispieva k narušeniu poveternostných podmienok v Európe a mimo nej; keďže podmorský permafrost vo východosibírskom arktickom šelfe sa môže stať ďalším zdrojom emisií metánu;

N. keďže v dôsledku ubúdania morského ľadu sa zvyšuje celosvetový záujem o Arktídu a jej zdroje; keďže najmä v dôsledku rýchleho ústupu morského ľadu sa otvárajú sezónne a potenciálne celoročné obchodné koridory, ako je trasa cez Severné more, Severozápadná cesta a možná budúca transpolárna trasa, čo by mohlo zmeniť globálne obchodné štruktúry a zároveň predstavovať pre Arktídu zásadné výzvy v oblasti životného prostredia, bezpečnosti a správy; keďže drsné poveternostné podmienky, obmedzené pátracie a záchranné kapacity, vysoké náklady na poistenie a nevyriešené otázky týkajúce sa medzinárodného právneho statusu týchto nových námorných trás predstavujú hlavné prekážky ich plnej realizácie a mnohé zainteresované strany požadujú, aby sa tieto trasy považovali za súčasť globálnych spoločných statkov;

O. keďže v dôsledku klimatickej krízy sú zmeny v Arktíde neoddeliteľne spojené s Európou; vyššie teploty, stúpajúca hladina morí, znižujúca sa biodiverzita a extrémne prejavy počasia ovplyvňujú ľudí a ekosystémy v Európe, čo zdôrazňuje potrebu politík založených na vedomostiach a vedeckých poznatkoch, do ktorých sú zapojené miestne arktické komunity a výskumné inštitúcie;

P. keďže Rusko výrazne rozšírilo nasadenie síl a vojenskej infraštruktúry v Arktíde, čím zvýšilo regionálne vojenské napätie; keďže v koncepcii ruskej zahraničnej politiky z roku 2023 je Arktída označená za jeden z prioritných regiónov Ruska; keďže militarizácia Arktídy je v rozpore s duchom spolupráce, ktorým sa vzťah medzi arktickými štátmi doteraz riadil;

Q. keďže prehlbujúca sa spolupráca medzi Čínou a Ruskom v Arktíde prostredníctvom spoločných energetických projektov, investícií do infraštruktúry a lodiarskych podnikov pozdĺž vznikajúcich arktických

trás predstavuje riziko upevnenia geopolitickej osi využívania zdrojov a obmedzeného prístupu na úkor arktických pobrežných komunít, pôvodného obyvateľstva a globálnych environmentálnych záruk; keďže porušovanie zvrchovanosti a územnej celistvosti susedných štátov zo strany Ruska spolu s jeho bránením plavbe v Azovskom, Čiernom a Baltskom mori vyvoláva vážne obavy, ktoré treba zohľadniť pri každom hodnotení vyhliadok na udržanie mierového spolužitia v Arktíde;

R. keďže najmä Rusko posilňuje svoju arktickú infraštruktúru výstavbou a nasadením univerzálneho jadrového ľadoborca Čukotka (projekt 22220) v rámci svojho širšieho programu na zabezpečenie celoročnej plavby po trase cez Severné more; keďže Rusko stavia ďalšie ľadoborce na podporu svojich strategických ambícií v Arktíde;

S. keďže satelitné snímky z roku 2023 odhalili významnú novú výstavbu budov a infraštruktúry na Novej zemi, vzdialenom arktickom ostrove, ktorý Rusko v minulosti využívalo na testovanie jadrových zbraní; keďže takýto vývoj vyvoláva vážne obavy z obnovenia jadrových aktivít v Arktíde a ich dôsledkov pre regionálnu bezpečnosť a environmentálnu bezpečnosť; keďže rozširovanie vojenskej výstavby zo strany Ruska, a to aj na Wrangelovom ostrove, ktorý je zapísaný na zozname svetového dedičstva UNESCO a je prírodnou rezerváciou, vyvoláva vážne obavy v oblasti životného prostredia, bezpečnosti a práva;

T. keďže v marci 2024 Rusko prijalo dekrét o rozšírení arktickej zóny Ruskej federácie tak, aby zahŕňala okresy Berezovskij a Belojarskij Chantyjsko-mansijského autonómneho okruhu – Jugra; keďže toto rozšírenie je súčasťou stratégie Ruska na upevnenie federálnej kontroly nad prírodnými zdrojmi, posilnenie územných nárokov a prilákanie investorov prostredníctvom stimulov pre osobitné hospodárske zóny;

U. keďže Rusko zintenzívnilo hybridné hrozby v arktickom regióne vrátane kybernetických operácií a rušenia GPS; keďže arktické vody čoraz častejšie využíva starnúca a zle udržiavaná ruská „tieňová flotila“, ktorá operuje pod lacnými vlajkami, aby obišla medzinárodné sankcie, čo predstavuje významné riziká v oblasti životného prostredia, bezpečnosti a ochrany v tomto krehkom regióne;

V. keďže Čína sa vyhlásila za „štát v blízkosti Arktídy“ a vyhlásila vytvorenie „polárnej hodvábnej cesty“, rozšírenie iniciatívy Jedno pásmo, jedna cesta, a neustále rýchlo zvyšuje svoj vplyv severne od polárneho kruhu, a to aj prostredníctvom investícií do ruských spoločností; keďže v čínskej Bielej knihe z roku 2025 o národnej bezpečnosti v novej ére sa polárna bezpečnosť uvádza ako súčasť komplexnej koncepcie národnej bezpečnosti;

W. keďže vyhlásenie Číny za „štát v blízkosti Arktídy“ je zavádzajúce

samozvané označenie bez právneho základu, výsad alebo odôvodnenia vojenskej prítomnosti na ďalekom severe; keďže Čína skrýva svoju vojenskú a politickú činnosť pod rúškom vedeckého výskumu, pretože čínske výskumné zariadenia v Arktíde, ako je Yellow River Station na Svalbarde a čínsko-islandské vedecké arktické vedecké observatórium v Kárhólle, majú potenciálne dvojaké použitie; keďže v októbri 2024 čínska pobrežná stráž vyhlásila, že počas spoločnej hliadky s Ruskom prvýkrát vstúpila do Severného ľadového oceánu, čo ďalej naznačuje koordinované úsilie Číny a Ruska o rozšírenie ich strategického vplyvu na ďalekom severe;

X. keďže v posledných rokoch niekoľko európskych krajín zablokovalo pokusy o čínske akvizície citlivej arktickej infraštruktúry z dôvodov národnej bezpečnosti vrátane rozhodnutia Dánska z roku 2016 zablokovať nákup námornej základne Grønnedal v Grónsku, rozhodnutia Fínska z roku 2018 zablokovať nákup letiska Kemijärvi v blízkosti vojenskej zóny a rozhodnutia Nórska z roku 2024 zastaviť predaj Søre Fagerfjord čínskym kupujúcim;

Y. keďže Rusko a Čína v posledných rokoch prehĺbili svoju spoluprácu v Arktíde podpísaním dohody o spolupráci v oblasti pobrežnej stráže, vykonávaním spoločných vojenských cvičení, ako sú Ocean-2024 a Pacific Patrol-2024, v blízkosti Arktídy a projektmi v oblasti technológií a stavby lodí a novými obchodnými koridormi pozdĺž NSR, čím posilnili svoje strategické zbližovanie na ďalekom severe; keďže napriek útočnej vojne Ruska proti Ukrajine Čína pokračuje v spolupráci s Ruskom v arktickom regióne a nahrádza stratené investície západných spoločností po západných sankciách prijatých po rozsiahlej invázii Ruska na Ukrajinu;

Z. keďže Čína testuje prostredníctvom nákladnej lode expresnú trasu do Európy cez Arktídu s cieľom zaviesť pravidelnú dopravu cez ruskú trasu cez Severné more, ktorá by spájala viaceré prístavy v Ázii a Európe;

AA. keďže prístup Spojených štátov k Arktíde sa vyvíja smerom k väčšiemu zapojeniu, ktorému predchádzali určité poľutovaniahodné vyhlásenia týkajúce sa Grónska;

AB. keďže pôvodné obyvateľstvo a miestne komunity majú nenahraditeľné tradičné vedomosti, plnia funkciu primárneho správcu arktických ekosystémov a sú neúmerne postihnuté zmenou klímy, sociálno-ekonomickou marginalizáciou a zhoršovaním životného prostredia, pričom často zostávajú vylúčené z rozhodovacích procesov; keďže európski tvorcovia politík vo veľkej miere akceptujú, že pôvodné obyvateľstvo sa musí ďalej podporovať a jeho záujmy musia mať pri tvorbe politík vyššiu prioritu, pričom je zároveň potrebné zabezpečiť, aby sa poznatky komunity rešpektovali a zohľadňovali v celom procese tvorby politík; keďže Arktická rada podnikla významné kroky na riešenie tohto problému;

AC. keďže Dánsko, Švédsko a Fínsko sú signatármi Ottawského vyhlásenia z roku 1996, v ktorom sa potvrdzuje ich záväzok k blahu obyvateľov Arktídy vrátane uznania osobitného vzťahu a jedinečného prínosu pôvodných obyvateľov a ich komunít, uznáva tradičné znalosti pôvodných obyvateľov a vyzýva, aby sa s nimi v plnom rozsahu konzultovalo a aby boli zapojené do rozhodovacieho procesu;

AD. keďže arktické regióny EÚ slúžia ako brána k jej angažovanosti a prítomnosti v širšej Arktíde, poskytujú zdroje pre európsku strategickú autonómiu a zároveň uspokojujú miestne záujmy, ako je rastúci dopyt po prírodných zdrojoch a práva pôvodného obyvateľstva; keďže podpora EÚ v rámci politiky súdržnosti, programov Interreg, Horizont Európa a programov rozvoja vidieka pre oblasti, ako sú severné riedko osídlené oblasti a siete, ako je Fórum starostov arktických oblastí a Arktická šestka, má zásadný význam pre záujmy EÚ v Arktíde;

AE. keďže iniciatívy, ako je napríklad samit pôvodných Sámov z euro-arktického regiónu Barentsovho mora, ktorý sa konal v Európskom parlamente v roku 2023, môžu ďalej posilniť spoluprácu s komunitou Sámov;

AF. keďže Grónsko bude v mene Dánskeho kráľovstva v rokoch 2025 – 2027 predsedať Arktickej rade, čo predstavuje kľúčovú príležitosť na posilnenie inkluzívnej správy Arktídy založenej na pravidlách;

AG. keďže stratégiou Grónska je posilniť svoje diplomatické zastúpenie na celom svete vrátane plánov otvoriť kancelárie v Ottawe a New Yorku a zároveň zachovať svoje zastúpenia vo Washingtone, Pekingu, Reykjavíku a Bruseli; keďže strategický význam americkej vesmírnej základne Pituffik v Grónsku je zásadný pre systém protiraketovej obrany NATO a monitorovanie vesmírnych aktivít;

AH. keďže po opakovaných odporúčaniach Európskeho parlamentu EÚ konečne v marci 2024 zriadila v Nuuku kanceláriu EÚ, čím posilnila svoju diplomatickú prítomnosť a podporila užšiu spoluprácu s Grónskom; keďže EÚ a Faerské ostrovy sa dohodli na posilnenom partnerstve vrátane spolupráce v oblasti rybolovu, klímy a iných strategických oblastiach;

AI. keďže Arktída je bohatá na uhľovodíky, prvky vzácnych zemín, rybolovné a iné zdroje, ktoré sú čoraz žiadanejšie, čo si vyžaduje prísne normy udržateľnosti a spravodlivé spoločné využívanie prínosov;

AJ. keďže v Arktíde sa nachádzajú rozmanité zdroje energie, ktoré sú kľúčové pre zelenú a digitálnu transformáciu EÚ, vrátane ekologického vodíka, vodnej, veternej a geotermálnej energie, ktoré môžu pomôcť diverzifikovať a dekarbonizovať energetický mix EÚ; keďže strategické investície sú potrebné na zabezpečenie kritických surovín, ktoré sú nevyhnutné pre priemyselnú konkurencieschopnosť

a obranné spôsobilosti EÚ;

AK. keďže iniciatívy ako Polar Connect a koncepcia Vision 2030 navrhujú odolné transarktické trasy podmorských káblov, ktoré prepájajú Grónsko a Island s kontinentálnou Európou; keďže takéto projekty sú zraniteľné voči hybridným hrozbám zo strany nepriateľských aktérov, ako sú Rusko a Čína;

AL. keďže rozvoj arktických podmorských optických káblov spájajúcich Európu s Japonskom a Južnou Kóreou predstavuje strategickú príležitosť na zlepšenie bezpečnej vysokorýchlostnej digitálnej pripojiteľnosti, posilnenie digitálnej suverenity EÚ a prehĺbenie spolupráce medzi EÚ a Áziou; keďže ochrana podmorských káblov, potrubí, komunikačných systémov a dopravných koridorov v Arktíde má zásadný význam pre digitálnu, energetickú a hospodársku bezpečnosť EÚ a EHP;

AM. keďže Grónsko, Island a Nórsko spravujú najväčší udržateľný rybolov v Arktíde a tento región rozvíja odborné znalosti v oblasti biotechnológií a inovácií, ktoré sú nevyhnutné pre potravinovú bezpečnosť EÚ, modré hospodárstvo a vedúce postavenie vo vede; keďže Dohovor OSN o morskom práve obsahuje ustanovenia o právach, povinnostiach a zodpovednosti štátov za ochranu životného prostredia;

AN. keďže hospodársky potenciál Arktídy presahuje prírodné zdroje a zahŕňa aj odvetvia, ako je udržateľný cestovný ruch, vesmírne technológie a infraštruktúra dátových centier, čo ponúka EÚ príležitosti na rozvoj strategických partnerstiev, ktoré využívajú jedinečnú geografiu regiónu, obnoviteľné zdroje energie a blízkosť kľúčových spojencov;

AO. keďže zásada „výrazne nenarušiť“ znamená nepodporovať ani nevykonávať hospodárske činnosti, ktoré výrazne narúšajú akékoľvek environmentálne ciele v zmysle článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852[2];

AP. keďže energetické prepojenia s Arktídou vrátane dovozu ropy a plynu z Barentsovho mora v Nórsku, dodávok skvapalneného zemného plynu (LNG) po arktických námorných trasách počas prechodného obdobia smerom k energetickej autonómii EÚ, vývozu energie z obnoviteľných zdrojov a možných dodávok ekologického vodíka z Islandu a Grónska, projektov infraštruktúry podporovaných EÚ, ako sú podmorské káble a potrubia, a spolupráce v oblasti výskumu a inovácií pre udržateľný rozvoj majú zásadný význam pre energetickú bezpečnosť EÚ a budúci hospodársky rozvoj a pre zabezpečenie

---

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

investícií do miestnych hospodárstiev a infraštruktúry Arktídy; keďže spoľahliví partneri a dodávky energie sú kľúčom k dosiahnutiu celkovej bezpečnosti, ako ukázala útočná vojna Ruska proti Ukrajine a následná energetická kríza;

AQ. keďže Arktída trpí nedostatkom infraštruktúry, čo znevýhodňuje miestne obyvateľstvo a iné subjekty; keďže rozvoj viacúčelových infraštruktúrnych projektov by mohol pomôcť riešiť tieto nedostatky, ako aj širšie bezpečnostné výzvy;

AR. keďže novovybudované a plánované terminály LNG – najmä plávajúce zásobníky a jednotky na spätné splyňovanie, ku ktorým sa členské štáty EÚ zaviazali v posledných rokoch – predstavujú základnú bránu pre nórsky LNG, čím sa ďalej posilňuje diverzifikácia a bezpečnosť dodávok; keďže ďalší vývoj a výroba ľadoborcov sú kľúčové pre prieskum a bezpečnosť Arktídy a Fínsko má v tejto oblasti osobitné odborné znalosti;

AS. keďže výskum financovaný EÚ, partnerstvá v rámci programu Horizont Európa a satelitné služby programu Copernicus poskytujú základné údaje pre bezpečnosť, odolnosť proti zmene klímy, bezpečnosť plavby a správu životného prostredia na ďalekom severe;

AT. keďže bezpečná, odolná a autonómna satelitná pripojiteľnosť predstavuje strategický prínos na zabezpečenie komunikácie, zlepšenie situačného povedomia, ochranu kritickej infraštruktúry a posilnenie schopnosti Únie predchádzať hybridným a konvenčným hrozbám v Arktíde, odrádzať od nich a reagovať na ne;

AU. keďže vesmírne technológie vrátane určovania polohy, navigácie, pozorovania Zeme a satelitnej komunikácie sú nevyhnutné pre situačné povedomie, monitorovanie životného prostredia a konektivitu v Arktíde; keďže geografická poloha Nórska a zariadenia ako kozmodróm Andøya a arktická satelitná širokopásmová misia poskytujú kritickú infraštruktúru podporujúcu záujmy EÚ a umožňujú nezávislý európsky prístup do vesmíru; keďže posilnená spolupráca s Nórskom v oblasti vesmírnych spôsobilostí je nevyhnutná na podporu stratégie EÚ pre Arktídu a podporu bezpečnosti;

AV. Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) zohráva ústrednú úlohu pri formovaní a koordinácii politiky EÚ v Arktíde;

1. odporúča Rade, Komisii a podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, aby:

   a) odsúdili rastúcu militarizáciu Arktídy, najmä v dôsledku rozsiahlej vojenskej reštrukturalizácie Ruska vrátane zriadenia námorného kolégia, ktoré v kombinácii s jasným záujmom Číny o tento región ešte viac vystupňovalo regionálne napätie a oslabilo

regionálnu stabilitu;

b) pozorne sledovali rastúci strategický záujem a aktivity Číny v arktickom regióne v rámci „polárnej hodvábnej cesty“; uznali, že deklarovaná ambícia Číny stať sa do roku 2030 „polárnou veľmocou“ a rozšírenie jej prítomnosti prostredníctvom výskumných misií, investícií do strategickej infraštruktúry a partnerstiev s dvojakým použitím môže spochybniť zavedené zásady riadenia;

c) zohľadnili všetky možné scenáre ohrozenia súvisiace so situáciou na Ukrajine vrátane možného posilnenia prítomnosti Ruska v Arktíde v dôsledku potenciálneho zmrazeného konfliktu na Ukrajine; preto v plnej miere vykonávali sankcie EÚ proti technológiám dvojakého použitia určeným na vojenskú expanziu Ruska v Arktíde a zároveň podporili zapojenie Ukrajiny do štruktúr správy Arktídy vrátane perspektívy štatútu pozorovateľa na príslušných fórach; sprísnili sankcie voči plavidlám tieňovej flotily, ktoré používajú lacné vlajky, aby sa vyhli sankciám v Arktíde; zlepšili ich monitorovanie a presadzovanie, a to aj prostredníctvom medzinárodnej spolupráce, s cieľom zabezpečiť, aby prístavy a poisťovne zaradili takéto plavidlá na čiernu listinu; vlajkové štáty niesli plnú zodpovednosť za zabezpečenie dodržiavania environmentálnych a bezpečnostných noriem;

d) v plnej miere docenili význam medzery GIUK ako námorného tranzitného koridoru, ktorý je neoddeliteľne spojený so záujmami EÚ, ako aj riziká spojené s jej vznikom ako priestoru pre operácie v sivej zóne; v súlade s tým sa usilovali budovať inštitucionálnu odolnosť týchto krajín a území v spolupráci s konštruktívnymi partnermi;

e) spolupracovali s členskými štátmi a spojencami NATO na posilnení odrádzajúcich spôsobilostí v reakcii na túto výzvu, a to aj prostredníctvom posilnených strategických dialógov medzi EÚ a NATO o informovanosti o arktickej oblasti, výmeny spravodajských informácií a spoločných obranných cvičení na ďalekom severe, v nadväznosti na akcie, ako bola Arctic Challenge 2023, ktorú zorganizovali Švédsko, Fínsko a Nórsko a vojenské cvičenie Arctic Light 2025 pod vedením Dánska; posilnili spoluprácu so štruktúrami NATO a Európskym centrom excelentnosti pre boj proti hybridným hrozbám s cieľom vybudovať odolnosť a vypracovať spoločné normy pre ochranu infraštruktúry v Arktíde; prehĺbili praktickú spoluprácu medzi EÚ a NATO v Arktíde v oblastiach spoločného záujmu – vrátane informovanosti o námornej oblasti, ochrany kritickej infraštruktúry, logistiky a interoperability pri pátraní a záchrane; posilnili ostražitosť pri spolupráci EÚ s externými partnermi a zaviedli mechanizmy bezpečnostnej kontroly na

úrovni EÚ pre zahraničné projekty v oblasti výskumu a infraštruktúry v Arktíde;

f) zároveň sa naďalej snažili zabrániť prenikaniu geopolitických konfliktov do tejto oblasti zároveň prevzali významnejšiu úlohu v Arktíde a usilovali sa o komplexné preformulovanie politiky pre Arktídu, ktorá presahuje zastaranú koncepciu výnimočnosti Arktídy a namiesto toho sa bude uplatňovať ako metóda hodnotenia vyvíjajúcich sa výziev v súčasnom geopolitickom kontexte;

g) v tejto súvislosti zabezpečili, aby činnosti EÚ na ďalekom severe dopĺňali strategickú koncepciu NATO na rok 2022 a využívali výhody posilnenej námornej pozície Aliancie; podporovali zosúladenie činnosti medzi NATO a EÚ a spoločné situačné povedomie a vyzvali na posilnenie interoperability medzi členskými štátmi EÚ a ostatnými spojencami NATO v oblasti bezpečnosti v Arktíde, námorného dozoru, pátracích a záchranných operácií a ochrany kritickej infraštruktúry;

h) vzali na vedomie, že európsky arktický región je súčasťou kontinua, ktoré zahŕňa región Baltského mora v Arktíde a má spoločné výzvy a záujmy; uznali, že aktivity EÚ v Arktíde musia byť zosúladené s rozvojovými aktivitami EÚ realizovanými v rámci východných pohraničných oblastí EÚ na severe a podporovali ich, aby sa maximalizoval ich pozitívny vplyv;

i) v tejto súvislosti a vzhľadom na nedávne incidenty v Baltskom mori, ktoré sa pripisujú ruskej tieňovej flotile a čínskym plavidlám, výrazne posilnili ochranu základnej podmorskej infraštruktúry v Arktíde, najmä podmorských káblov a potrubí, a to aj v blízkosti Grónska, a sprísnili regulačný rámec pre sankcie a protiopatrenia; dodržiavali a presadzovali povinnosti podľa článkov 112 – 115 dohovoru UNCLOS, ktoré sú nevyhnutné na ochranu digitálnej a energetickej prepojenosti Európy pred geopolitickým narušením; vypracovali stratégiu EÚ a EHP na monitorovanie čínsko-ruskej spolupráce na ďalekom severe, ktorá potenciálne ohrozuje slobodu plavby a medzinárodné právo;

j) podporovali zavedenie spoločných noriem v oblasti kybernetickej bezpečnosti a odolnosti pre podmorské káble, prístaviská a kritickú digitálnu infraštruktúru v Arktíde, a to aj prostredníctvom spoločného posudzovania rizík, požiadaviek na hlásenie incidentov a pravidelných záťažových testov, s prihliadnutím na ich strategickú úloha v otvorenej strategickej autonómii EÚ;

k) riešili hybridné hrozby, ako sú kybernetické útoky, rušenie a falšovanie GPS a sabotáž podmorských káblov, ktoré si vyžadujú

posilnené mechanizmy monitorovania a reakcie prostredníctvom spoločného rámca EÚ a NATO pre monitorovanie a reakciu a zvýšené investície do modernizovanej, bezpečnej a autonómnej satelitnej komunikácie vrátane štartovacej kapacity, ako aj investícií, podmorských dronov a mapovania morského dna; v tejto súvislosti podporovali výskum, testovanie a postupné zavádzanie technológií hybridného sledovania financovaných EÚ vrátane bezpilotných systémov v koordinácii so severskými partnermi s cieľom monitorovať hybridné hrozby a reagovať na ne;

l) vzhľadom na rastúci strategický význam a závislosť od arktických vesmírnych spôsobilostí pre európsku bezpečnosť posilnili kolektívne situačné povedomie, odolnosť a regionálnu stabilitu v Arktíde; okrem toho podporovali investície a partnerstvá pod vedením EÚ s dôveryhodnými spojencami s cieľom zabezpečiť kritickú arktickú infraštruktúru a znížiť závislosť od autoritárskych mocností vrátane výroby ľadoborcov, ak je to možné, v spolupráci so strategickými partnermi EÚ;

m) uznali rastúcu geopolitickú konkurenciu na arktických námorných trasách, najmä na trase cez Severné more; v tejto súvislosti podporovali diplomatické dialógy zamerané na uzavretie jasných medzinárodných dohôd týkajúcich sa slobody plavby a mierovej námornej spolupráce, odolávali jednostranným nárokom a presadzovali uplatňovanie medzinárodného námorného práva v súlade s dohovorom UNCLOS; verejne odsúdil obmedzenia Ruska týkajúce sa voľnej plavby po trase cez Severné more a skutočnosť, že Rusko posilňuje svoju vojenskú infraštruktúru pozdĺž tejto trasy; podporili uplatňovanie medzinárodného práva s cieľom zabrániť pokusom o legitimizáciu sporných námorných koridorov alebo o presadzovanie geopolitického vplyvu pod zámienkou vedeckej alebo hospodárskej spolupráce; zapojili sa do regionálnych dialógov o vykonávaní dohody v rámci dohovoru UNCLOS o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci v Arktíde;

n) vzhľadom na neprimeraný vplyv zmeny klímy na Arktídu a v spolupráci s medzinárodnými partnermi a pôvodnými obyvateľmi Arktídy urýchlene posilnili adaptačné stratégie, ktoré majú aj bezpečnostno-politický rozmer, podporovali rozsiahle monitorovacie iniciatívy a výrazne zvýšili investície do výskumných programov, ktoré uprednostňujú potrebu vyvážiť hospodársky rast a zároveň chrániť kritické ekosystémy v Arktíde v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ zakotvenou v článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852; uznali, že hoci zmena klímy ohrozuje arktické ekosystémy, rastúce teploty majú tiež významný vplyv na spoločnosť v arktických regiónoch, a zdôraznili potrebu zamerať výskum na ľudí žijúcich v Arktíde a

zabezpečili, aby prínosy výskumných činností pomáhali miestnym komunitám prispôsobiť sa a stať sa odolnejšími;

o) vzhľadom na význam arktických prírodných zdrojov vrátane uhľovodíkov, prvkov vzácnych zemín a rybolovu, spolu s členskými štátmi posilnili partnerstvá s Grónskom a ďalšími arktickými zainteresovanými stranami vrátane pôvodného obyvateľstva v oblasti udržateľnej ťažby a spracovania zdrojov, a prísne dodržiavali najvyššie environmentálne normy, aby sa predišlo katastrofálnym dôsledkom, ako sú tie, ktoré spôsobil únik ropy v Norilsku (Rusko) v roku 2020; zabezpečili, aby takáto spolupráca na jednej strane prispievala k rastu populácie a oživeniu miestnych komunít v Arktíde a na druhej strane znižovala závislosť EÚ od Číny a iných nespoľahlivých dodávateľov; zohľadnili strategické záujmy EÚ pri zabezpečovaní prístupu ku kritickým surovinám od spoľahlivých, podobne zmýšľajúcich partnerov, ako aj hospodársky rast EÚ;

p) súbežne pracovali na vytvorení záväzného medzinárodného režimu environmentálnej zodpovednosti s cieľom zabezpečiť, aby znečisťovatelia niesli plnú zodpovednosť za nehody a ekologické škody v arktických vodách, so zreteľom na potenciálne otvorenie nových transarktických námorných tras;

q) vzhľadom na potrebu rešpektovať a podporovať práva pôvodného obyvateľstva v celej Arktíde pracovali na začlenení poznatkov pôvodného obyvateľstva do procesov tvorby environmentálnej politiky a politík, aby záujmy a odborné znalosti pôvodného obyvateľstva boli riadne integrované do všetkých úrovní tvorby politík EÚ spolu so všetkými ostatnými relevantnými zdrojmi poznatkov a aby boli chránené ich jazyky a kultúra;

r) v rámci spolupráce EÚ v Arktíde uprednostnili programy v oblasti duševného zdravia, gramotnosti, jazykov a mládeže, a to v reakcii na odporúčania arktických fór pôvodného obyvateľstva a mládeže;

s) dodržiavali článok 19 Deklarácie OSN o právach pôvodného obyvateľstva, v ktorom sú uvedené ich práva; podobne v súlade s Ottawským vyhlásením z roku 1996 zabezpečili, aby činnosti EÚ a členských štátov v Arktíde prispievali k blahobytu a právam pôvodného obyvateľstva a nepoškodzovali ich; vzali na vedomie zvýšenú expozíciu pôvodného obyvateľstva zahraničnému zasahovaniu a dezinformačným kampaniam, ktoré sa snažia využiť ich zložitý a jedinečný kontext a bojovali proti nim;

t) plne začlenili odporúčania vyhlásenia z Kiruny z roku 2013 do politiky EÚ pre Arktídu, a to aj podporou zvýšeného financovania energie z obnoviteľných zdrojov a udržateľného nakladania s odpadom v arktických komunitách, posilnením

mechanizmov zmysluplnej účasti pôvodného obyvateľstva na správe a rozhodovaní v Arktíde, posilnením civilnej bezpečnosti a kapacít reakcie na núdzové situácie v arktických regiónoch – vrátane pátracej a záchrannej infraštruktúry a infraštruktúry pripravenosti na katastrofy – a podporou interdisciplinárnych partnerstiev v oblasti výskumu a vzdelávania vrátane podpory mládeže v Arktíde a miestnych inštitúcií a inštitúcií pôvodného obyvateľstva;

u) podporovali úplné vykonávanie Dohody o rybolove v strednej časti Severného ľadového oceánu, v ktorej sa od signatárov vyžaduje, aby vytvorili spoločný program vedeckého výskumu a monitorovania a začlenili poznatky pôvodného obyvateľstva pred povolením akýchkoľvek budúcich komerčných rybolovných činností v regióne;

v) uznali, že osídlená Arktída, cezhraničná infraštruktúra a odolné spoločnosti majú strategický význam pre európsku bezpečnosť a posilnili spoluprácu v rámci európskej Arktídy a s ňou; podporovali najmä rozvoj projektov infraštruktúry sever-sever a východ-západ vo švédskej a fínskej Arktíde, s osobitným dôrazom na uľahčenie zvýšenia kapacity existujúceho železničného spojenia z Fínska k Severnému ľadovému oceánu a preskúmali nové multimodálne dopravné spojenia na posilnenie prepojenosti medzi EÚ a severskými krajinami a vojenskej mobility;

w) uznali význam odolnej konektivity pre arktické komunity a bezpečnosť EÚ, navrhovali nástroje EÚ, ktoré aktívne podporujú zvýšenú hospodársku integráciu v arktickom regióne, keďže investície do cezhraničnej infraštruktúry zvyšujú mobilitu, stimulujú inovácie a rozvoj podnikania a posilňujú bezpečnosť dodávok a pripravenosť prostredníctvom spolupráce medzi verejnými a súkromnými subjektmi;

x) uznali, že podpora EÚ pre rozvoj a spoluprácu v Arktíde je nevyhnutná na posilňovanie vzťahov, dôvery a rozvojových kapacít v riedko osídlených a zraniteľných severných oblastiach;

y) uznali, že konkurencieschopnosť a krízové riadenie v zložitom prostredí bezpečnostnej politiky závisia od silných, inovatívnych spoločností a miestnych podnikov s vlastnými schopnosťami a od cezhraničnej spolupráce medzi tvorcami politík, výskumníkmi, podnikmi a komunitami; uznali, že EÚ by mala v úzkom dialógu s príslušnými štátmi a regionálnymi orgánmi naďalej podporovať budovanie kapacít odolnejších a udržateľnejších arktických komunít;

z) zdôrazňovali kľúčovú úlohu, ktorú zohráva medzinárodná vedecká spolupráca v oblasti správy Arktídy a porozumenia v

oblasti klímy, podporovali nepretržité financovanie zo strany EÚ a aktívnu účasť na arktických výskumných projektoch a vedeckých dialógoch; podporovali otvorenú výmenu údajov a začlenenie vedeckých zistení do procesov tvorby politík a zároveň zabezpečili, aby sa takáto vedecká výmena uskutočňovala s plným vedomím súčasných obranných a bezpečnostných rizík vyplývajúcich z geopolitickej situácie;

aa) uznali jedinečnú úlohu univerzít v arktických vidieckych oblastiach ako hnacej sily regionálneho rozvoja a hospodárskeho rastu prostredníctvom inovácií vo výskume a v podnikaní, prilákania nových pracovníkov, posilnenia miestnych a regionálnych kompetencií a zručností, podpory regionálnej súdržnosti a šírenia vedomostí a informácií, ktoré prispievajú k odolnosti a pripravenosti; podporovali arktické univerzity, a to aj prostredníctvom finančných príspevkov z viacerých programov EÚ; posilnili mobilitu v oblasti vzdelávania a výskumu medzi univerzitami EÚ a arktickými vysokoškolskými inštitúciami, vrátane Grónska, Islandu a severného Nórska, s cieľom podporiť novú generáciu arktických odborníkov a prehĺbiť medziľudskú spoluprácu; zvýšili financovanie interdisciplinárneho výskumu Arktídy a podporili zriadenie Európskeho centra excelentnosti pre arktický výskum s využitím služieb programu Copernicus, infraštruktúr otvorených údajov, meraní na mieste a poznatkov pôvodného obyvateľstva s cieľom poskytnúť operatívne vedecké produkty na podporu rozhodovania na úrovni EÚ a spolupráce s legitímnymi medzinárodnými partnermi;

ab) vzhľadom na rastúcu podporu pristúpenia k EÚ na Islande uvítali zámer miestnych orgánov usporiadať do roku 2027 referendum o obnovení rokovaní o pristúpení k EÚ a zaviazali sa rešpektovať jeho výsledok, ako ho demokraticky vyjadril islandský ľud; medzičasom aktívne spolupracovali s islandskou vládou s cieľom propagovať výhody členstva v EÚ a zlepšiť pripravenosť na obnovený prístupový proces, ak by Island formálne obnovil svoju žiadosť, pričom treba bezodkladne posilniť spoluprácu na spoločných záujmoch a ponúknuť pomoc EÚ v boji proti hybridným hrozbám a zahraničnému zasahovaniu;

ac) uvítali rozhodnutie islandskej vlády začať rozhovory o partnerstve v oblasti bezpečnosti a obrany s EÚ; vyjadrili, že výsledná dohoda bude mať zásadný význam pre budúce vzťahy medzi EÚ a Islandom;

ad) uznali Nórsko za kľúčového spojenca EÚ a NATO a zdôraznili pretrvávajúcu potrebu posilniť spoluprácu v oblasti bezpečnosti a obrany v plnom súlade so záväzkami NATO; v tejto súvislosti a vzhľadom na to, že členstvo Nórska v EÚ by posilnilo jeho

národné záujmy aj geopolitickú odolnosť EÚ odstránením kritických medzier v kolektívnej obrane EÚ, najmä pokiaľ ide o medzeru GIUK, preskúmali hlbšiu spoluprácu s Nórskom vrátane možného rozšírenia článku 42 ods. 7 Zmluvy o Európskej únii na Nórsko a možného pristúpenia Nórska k EÚ; zdôraznili, že komplexná obranná spolupráca s Nórskom je už možná, čo dokazuje silná severská obranná spolupráca, ktorá by mala slúžiť ako vzor pre užšie väzby medzi EÚ a Nórskom;

ae) vzhľadom na kľúčovú úlohu Nórska v oblasti energetickej bezpečnosti EÚ – v roku 2024 bolo viac ako 30 % plynu dovezeného do EÚ z Nórska – posilnili spoluprácu v oblasti energetickej odolnosti a diverzifikácie dodávok, ako kľúčového nástroja, spolu s ďalšími strategickými projektmi v oblasti infraštruktúry, ako je koridor zemného plynu v Baltskom mori, na dosiahnutie strategickej autonómie EÚ, posilnenie odolnosti a zníženie závislosti od ruských dodávok energie;

af) uvítali pokračujúcu podporu Ukrajiny zo strany Nórska vrátane jeho rozhodnutia vyčleniť takmer 600 miliónov EUR na ukrajinské systémy protivzdušnej obrany;

ag) vzhľadom na hlboké znepokojenie Európskeho parlamentu nad rastúcim geopolitickým významom Grónska, ktorý zhoršujú vyhlásenia vonkajších aktérov spochybňujúce ústavné mechanizmy Dánska, ako aj nad správami o zahraničnom zasahovaní do jeho vnútorných záležitostí, vrátane určitých vyhlásení americkej administratívy, opätovne potvrdili rešpektovanie práva Grónska na sebaurčenie a zdôraznili, že rozhodnutia týkajúce sa ústavnej budúcnosti Grónska a medzinárodných vzťahov musia prijímať výlučne obyvatelia Grónska, bez vonkajšieho tlaku;

ah) vzhľadom na rastúci význam Grónska v arktickom a európskom bezpečnostnom rámci spolu s rastúcou podporou pristúpenia k EÚ medzi obyvateľmi Grónska, o čom svedčia prieskumy verejnej mienky, podľa ktorých je približne 60 % Grónčanov za opätovné pristúpenie k EÚ, privítali akúkoľvek potenciálnu iniciatívu grónskej vlády na posilnenie jej politických, inštitucionálnych a hospodárskych väzieb s EÚ; nabádali EÚ, aby sa zapojila do hlbších strategických a hospodárskych partnerstiev, a to aj v kontexte potenciálneho pristúpenia, ak si to budú obyvatelia Grónska želať; v tejto súvislosti zdôraznili, že členstvo v EÚ, ktoré poskytuje prístup k iniciatívam ako Iris^2 a Galileo, by Grónsku poskytlo väčší vplyv pri správe Arktídy, prostriedky na ochranu jeho kľúčových ekosystémov a umožnilo by udržateľný rozvoj kritickej infraštruktúry v súvislosti s vznikom nových severných obchodných ciest, pričom by zároveň posilnilo jeho bezpečnosť;

ai) vzali na vedomie prvú bezpečnostnú stratégiu Grónska s názvom Grónsko vo svete: Nič o nás bez nás – zahraničná, bezpečnostná a obranná politika Grónska na roky 2024 – 2033, ktorá odráža zásadu zmysluplného zapojenia arktických národov do tvorby politík, ktoré ovplyvňujú ich región; vzali na vedomie odporúčanie uvedené v stratégii zriadiť v Nuuuku mierové stredisko, ktoré by podporovalo dialóg a uľahčovalo výskum a mediáciu;

aj) uznali, že Grónsko sa po inváziii na Ukrajinu pripojilo k sankciám EÚ voči Rusku; zdôraznili, že otvorenie kancelárie Európskej komisie v Nuuku predstavuje novú etapu spolupráce s Grónskom, ktoré síce nie je členským štátom, ale už dlho udržiava úzke vzťahy s EÚ a využíva jej finančnú podporu, a to aj v oblasti vzdelávania;

ak) posilnili spoluprácu s Kanadou; zdôraznili strategický význam partnerstva medzi EÚ a Kanadou vzhľadom na spoločné demokratické hodnoty a globálnu zodpovednosť a podporovali spoluprácu v oblasti bezpečnosti a obrany v Arktíde ako súčasť ambiciózneho a výhľadovo orientovaného programu EÚ – Kanada;

al) zdôraznili najmä potrebu intenzívnejšej spolupráce v boji proti škodlivým aktivitám Ruska a Číny v Arktíde a zároveň podporovali hospodársky rozvoj a pripomínali, že vojenská spolupráca môže posilniť aj miestne komunity; rozvíjali štruktúrovaný dialóg v rámci Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody medzi EÚ a Kanadou[3] so zameraním na ochranu ekosystému a biodiverzity, vykonávanie medzinárodných environmentálnych noriem, odolnú infraštruktúru, bezpečnosť námorných trás a začlenenie poznatkov pôvodného obyvateľstva do rozhodovacích procesov; pripomenuli veľký potenciál spolupráce medzi EÚ a Kanadou v oblasti kanadských prírodných zdrojov; podporovali užšiu spoluprácu vo vedeckej a kultúrnej oblasti s cieľom posilniť postavenie pôvodného obyvateľstva a odolnosť Arktídy; zdôraznili, že spolupráca v oblasti rozvoja a riadenia infraštruktúry a modelov partnerstva s pôvodným obyvateľstvom má zásadný význam pre spoluprácu medzi EÚ a Kanadou; uprednostnili rýchle kroky na prehĺbenie politickej, hospodárskej a bezpečnostnej spolupráce s Kanadou vzhľadom na jej úlohu zakladajúceho člena Arktickej rady a strategického partnera EÚ;

---

3 Komplexná hospodárska a obchodná dohodu (CETA) medzi Kanadou na jednej strane a Európskou úniou a jej členskými štátmi na strane druhej (Ú. v. EÚ L 11, 14.1.2017, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/37/oj).

am) pokročili v dialógu medzi EÚ a USA o Arktíde; zdôraznili mnohé spoločné výzvy EÚ a USA v regióne, od klímy až po spoluprácu v oblasti bezpečnosti; zdôraznili, že spolupráca medzi EÚ a USA v Arktíde má zásadný význam pre obmedzenie vplyvu Ruska a Číny a zaistenie spoločnej bezpečnosti medzi EÚ a USA;

an) zdôraznili, že je potrebný intenzívnejší regionálny dialóg s podobne zmýšľajúcimi partnermi v Arktíde, a vyzvali vedúcich predstaviteľov EÚ, aby spojili vedúcich predstaviteľov týchto partnerov s cieľom vytvoriť spoločnú, zásadnú a životaschopnú dlhodobú stratégiu pre Arktídu;

ao) posilnili multilaterálne riadenie a spoluprácu prostredníctvom Arktickej rady, najmä pod súčasným predsedníctvom Dánskeho kráľovstva, so silným zapojením Grónska na obdobie rokov 2025 – 2027; v tejto súvislosti naliehavo vyzýva všetkých členov, aby presadzovali mierové, právne rámce riadenia a obnovili účinnú multilaterálnu spoluprácu s osobitným dôrazom na ochranu životného prostredia, udržateľný rozvoj a práva pôvodného obyvateľstva;

ap) posilnili spoluprácu s pozorovateľskými štátmi Arktickej rady, ako sú Japonsko a Južná Kórea, so zameraním na udržateľné technológie, kapacity na lámanie ľadu a námornú bezpečnosť, a zároveň chránili strategické záujmy EÚ;

aq) obnovili úsilie o podporu žiadosti EÚ stať sa riadnym pozorovateľom v Arktickej rade a posilnili účasť EÚ v pracovných skupinách Arktickej rady;

ar) zvýšili financovanie a podporu spolupráce s kľúčovými arktickými inštitúciami, ako je Arktická hospodárska rada, Fórum starostov arktických oblastí a Stály výbor poslancov arktického regiónu, a to aj prostredníctvom budovania kapacít, spoločných projektov a výskumných iniciatív, pričom sa uznáva ich zásadná úloha pri podpore udržateľného rozvoja a miestnej angažovanosti v celom arktickom regióne;

as) uznali, že modernizovaná a posilnená stratégia EÚ pre Arktídu si vyžaduje aj dodatočné finančné zdroje; zabezpečili preto, aby nasledujúci viacročný finančný rámec stimuloval strategické investície do arktických námorných spôsobilostí, moderných komunikačných systémov, logistických uzlov a podpornej infraštruktúry vrátane ľadoborcov; zdôraznili, že takéto investície musia zaručiť prísne dodržiavanie environmentálnych noriem a zmysluplnú účasť pôvodného obyvateľstva na plánovaní a vykonávaní politík;

at) posilnili mandát osobitného vyslanca pre otázky Arktídy tým, že sa mu zabezpečia jasnejšie právomoci, primerané zdroje a zodpovednosti za monitorovanie vývoja v oblasti bezpečnosti a

životného prostredia, zastupovanie EÚ na arktických fórach, koordináciu arktickej politiky, spoluprácu s pôvodným obyvateľstvom a podávanie správ Rade a Európskemu parlamentu;

au) vyzvali na vytvorenie špecializovanej jednotky pre Arktídu v rámci ESVČ s cieľom podporiť komplexnejšiu a aktívnejšiu spoluprácu s arktickými štátmi a zainteresovanými stranami; zdôraznili, že EÚ by mala k Arktíde pristupovať ako k dlhodobému partnerovi v oblasti udržateľnej prosperity a uprednostňovať spoluprácu v hospodárskych, environmentálnych a bezpečnostných otázkach; naliehavo vyzvali ESVČ, aby budovala odborné znalosti špecifické pre Arktídu, a to aj prostredníctvom odbornej prípravy zamestnancov a užšej spolupráce s arktickými komunitami a inštitúciami, a aby posilnili účasť EÚ v pracovných skupinách Arktickej rady; zdôraznili, že toto budovanie kapacít musí byť podporené dostatočným financovaním vrátane zdrojov na odbornú prípravu zamestnancov, výskum a budovanie partnerstiev s arktickými komunitami a inštitúciami, aby sa zabezpečil komplexný, informovaný, účinný a koordinovaný prístup k politike EÚ pre Arktídu;

av) preskúmali a zriadili formálne zastúpenie EÚ na Faerských ostrovoch s cieľom posilniť politický dialóg, posilniť spoluprácu v oblasti rybolovu, odolnosti proti zmene klímy a udržateľného rozvoja a upevniť strategickú prítomnosť EÚ v severoatlantickom regióne;

2. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto odporúčanie Rade, Komisii a podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a na informáciu vládam a parlamentom arktických štátov a organizáciám zastupujúcim pôvodné obyvateľstvo.